

เทศน์เช้า วันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๑

พระอาจารย์สงบ มนัสสนุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะนะ วันนี้นั้นพระ วันพระ พระเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่ไหน มนุสสเปโต มนุสสตรัจฉาโน มนุสสเทโว มนุสสเปโต มนุษย์เปรต มนุสสตรัจฉาโน มนุษย์เดรัจฉาน มนุสสเทโว มนุษย์เทวดา เราจะเป็นสิ่งใดก็ได้ เราจะเป็นสิ่งใดก็ได้เพราะเรามีสติมีปัญญา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอน เห็นใหม่ จะเป็นมนุษย์เทวดา มนุษย์เปรต มนุษย์ผีก็แล้วแต่ มันอยู่เรารับรู้ คนอื่นไม่รู้กับเราหรือก หน้าไหว้หลังหลอก เวลาเบี่ยงหน้าแล้ว แหม! เป็นเทวดาเสีย แหม! มีน้ำจิตน้ำใจเสีย เบื้องหลังนะ หัวใจมีแต่ความแสร้งอ้อน ฉะนั้น มัน เป็นความจริงๆ มันเป็นความจริงในหัวใจของเรา เห็นใหม่

วันนี้นั้นพระๆ พระเป็นผู้ประเสริฐ ประเสริฐที่ไหน ประเสริฐที่เราเกิดมาเป็นมนุษย์เกิดมา พบพระพุทธรูปศาสนา เทวดา อินทร์ พรหมต่างๆ เขาทำบุญกุศลของเขาไม่ได้ เทวดา อินทร์ พรหมนะ แล้วเปรตอสุรกายเวลาวันพระวันโกนเขามาขอส่วนบุญกุศลจากเราๆ เพราะเขาไม่มี โอกาสได้ทำ เขาไม่มีโอกาสแล้ว เขาตกไปอยู่ในสถานะนั้นแล้ว เขารอแต่หมดอายุขัยของเขา เวลาเทวดาเขาให้พรกัน เวลาหมดอายุขัยแล้ว ให้สิ้นอายุขัยแล้วได้ไปเกิดเป็นมนุษย์เกิด เกิด เป็นมนุษย์เกิดมาพบพระพุทธรูปศาสนาได้ทำบุญกุศล ได้กลับไปเกิดเป็นเทวดาใหม่

แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ทำบุญกุศลของเรา ทำบุญกุศลของเรา เพื่อยับยั้งกิเลสตัดต้นเหตุความทะยานอยากในใจของเรา ใ้พวกความตระหนี่ถี่เหนียว ความเห็นแก่ตัว ความเอารัดเอาเปรียบ เราได้เสียสละให้ผู้อื่น ผู้อื่นเขาได้รับความสุขความสงบ ความระงับจากเรา จากน้ำมือของเรา นี่มันเกิดจากเราๆ เราเห็นแล้วเราภูมิใจของเรา นี่มันฟัง เหตุฟังผลไง ถ้าฟังเหตุฟังผล เห็นใหม่

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเนะ เวลาปรารภณารื้อสัตว์ชนสัตว์ รื้อสัตว์ชนสัตว์ในหัวใจของสัตว์โลก ถ้าหัวใจของสัตว์โลกเนะ ถ้าสัตว์มันมีสติปัญญาย้อนกลับมาในหัวใจของตนเองเนะ มันจะเห็นคุณค่า คีล สมาธิ ปัญญา

คีล สมาธิ ปัญญาไง ถ้าเราจะฝึกเราจะฝน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาจิตถ้ามันหยาบๆ เนะ มันไม่เห็นหรอก ไม่เห็นหัวใจของตนไง มันเห็นแต่ปัจจัยเครื่องอาศัย เห็นแต่สังคมรอบข้าง นู่นก็ไม่ได้ นี่ก็ไม่ได้ คนนั้นทำลายเรา คนนั้นแกล้งเรา คนนั้นทั้งนั้นเลย

แต่ถ้ามีสติมีปัญญานะ กรรมของสัตว์ เราทำไม่ให้เกิดมาเจอแต่เทวดาทั้งหมดละ เราเกิดมามันก็เป็นสังคมของสัตว์โลก สัตว์โลกที่เห็นแก่ตัวเขาก็ได้แสดงกิริยาของเขาออกมา สัตว์โลกที่เป็นคุณธรรมเขาก็ได้แสดงกิริยาของเขาออกมา เรามีสติมีปัญญา เราคัดเลือกเราคัดแยกของเรา เรายุติหัวใจของเรา

ถ้าเรามีสติมีปัญญา สัตว์โลกเป็นไปตามกรรม เขาแสดงกิริยาของเขาออกมา เขาแสดงพฤติกรรมของเขาออกมา เราเห็นทั้งนั้นนะ แล้วเรามีสติปัญญา ถ้ามีสติปัญญา นี่สัตว์โลก แล้วเราละ ถ้าเรามีสติปัญญาของเรา เราจะหาความสงบของเราแล้ว

สิ่งที่แสดงออก แสดงออกเพราะว่ามันมีอำนาจเหนือหัวใจของคนคนนั้น มันมีอำนาจเหนือสติปัญญาของคนคนนั้น เขาถึงได้แสดงสิ่งนั้นออกมา ถ้าสิ่งที่แสดงออกมานั้นคือความเลวทรามความหยาบช้า แล้วมันมีอยู่ในใจของเราหรือไม่ ถ้ามันมีอยู่ในใจของเราเนะ เราพยายามจะบังคับจะไม่ให้มันออกมา เราถึงตั้งสติของเรา แล้วเราก็จะไปฝึกหัดภาวนาของเรา ถ้าเราฝึกหัดภาวนาของเราเนะ เราไปเห็นหัวใจของเรา เห็นไหม

จิตสงบ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้าจิตสงบแล้วเห็นพุทธะๆ พุทธะคือไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะเทศน์สั่งสอนเราเนะ คนที่ประพฤติปฏิบัติ เวลาธรรมเกิดๆ ใจ เวลาปฏิบัติไปแล้วจิตมันว่าง จิตมันสงบแล้วมันมีธรรมผุดขึ้น คำสั่งสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนเรา สิ่งนั้นดี สิ่งนั้นไม่ดี สิ่งนั้นควรทำ สิ่งนั้นไม่ควรทำ

เราทำความสงบใจเข้ามา ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่นผู้เบิกบาน ถ้าใครมีอำนาจวาสนาธรรมจะผุดขึ้น ธรรมจะผุดขึ้นนะ ดูสิ หลวงตาท่านบอกว่า เวลาท่าน

ภาวนาของท่านไป จิตนี้มหัศจรรย์นัก มันมองทะลุภูเขาเลากาไปทั้งหมดเลย ท่านบอกว่าธรรมะ
กลัวท่านจะหลง กลัวท่านจะอยู่ตรงนั้นไง นีโอนาคามี จิตมันสว่างไสว จิตมันผ่องใส มันทะลุปรุ
โปร่ง มันมหัศจรรย์ๆ

ท่านบอกว่าธรรมะมาเตือน สิ่งที่เกิดขึ้นนี้เกิดขึ้นจากจุดและต่อม เกิดขึ้นจากภวาระ
เกิดขึ้นจากภพ เกิดขึ้นจากต้นพลังงานคือหัวใจของเรา แต่เราไม่เห็นใจ นี้ไง ธรรมะมาเตือนๆ
แม้แต่หลวงตาท่านบอกว่าธรรมะมาเตือนท่าน กลัวท่านจะติดอยู่ตรงนั้น กลัวท่านจะหลงไหล
ในความเห็นของตน เห็นไหม ธรรมะมาเตือนๆ

นี่เหมือนกัน ถ้าใครภาวนานะ ภาวนาเป็นนะ ภาวนาแล้วจิตสงบแล้ว หรือทำความสงบ
ใจเข้ามามันจะมีธรรมะเกิดขึ้น ธรรมะเกิดขึ้นคือคำบาลีก็ได้ คำไทยก็ได้ คำสิ่งใดก็ได้ มันเกิดขึ้นมา
คือมันสอนเรามันเตือนเรา

ผู้ที่จิตใจหยาบๆ เขามองไม่เห็นของเขา เขาแสดงพฤติกรรมของเขาออกมาด้วยกิเลส
ตัณหาครอบงำของเขา เราพยายามรักษาของเรา เราทำความสงบใจของเราเข้ามา ถ้าใจสงบ
ระงับแล้วถ้าใครมีอำนาจวาสนาธรรมะจะเกิดขึ้น ถ้าธรรมะเกิดขึ้น บางคนเกิดขึ้นแล้วไม่เข้าใจ บาง
คนเกิดขึ้นแล้ว เกิดขึ้นแล้วมีสติปัญญาใหม่

หลวงตาท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่มันยังดำรงชีวิตอยู่ ท่านจะเอาความเห็นของท่านไปถาม
หลวงปู่มัน แล้วหลวงปู่มันจะบอกท่าน ท่านบอกท่านจะทะลุไปได้เลย แต่ตอนนั้นหลวงปู่มัน
ท่านนิพพานไปแล้ว พอนิพพานไปแล้วจะไปถามใครก็ได้ จะไปถามใครนะ คนที่ภาวนา
เป็นนะมันไปฟังคนที่ภาวนาไม่เป็นเวลาตอบปัญหาขึ้นมามันดูถูกดูแคลนนะ มีความรู้แค่นี้หรือ
จะสอนเรา มีความรู้แบบนี้หรือ เวลามรรค สัมมาอาชีวะก็ แหม! เลี้ยงชีพชอบ ทำงานชอบ ชอบ
อะไร ใ้้นั้นการกระทำมันเป็นสองออกไปข้างนอก แต่ความรู้สึกลึกซึ้งคิด มนุสสตีระจฉาโน มนุสส
เปโต ความเกิดจากจิตนั้นนะ นั้นเลี้ยงชีพอย่างไร

คนที่เขาเห็นความละเอียดลึกซึ้งแล้วไปฟังใครคนหยาบๆ สอนมันฟังไม่ขึ้น มันฟังไม่ได้
อย่างนี้หรือจะสอนเรา ท่านถึงบอกท่านก็เคยไปคุยกับครูบาอาจารย์หลายๆ องค์ ท่านบอกว่าไป
ไหนมาสามวาสองศอก ฟังไม่ได้

แต่ถ้าไปเจอ เจอหลวงปู่คำดี เจอหลวงปู่ขาว เจอครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงๆ ใ้โฮ! ไปเจอ หลวงปู่แหวน ไปถามหลวงปู่แหวนถามเรื่องภาวนาไป “มหา มหามีอะไรจะคัดค้านไหม มหามีอะไรคัดค้านมา”

“ผมไม่คัดค้านหรอกครับ ผมหาฟังธรรมแบบนี้ ผมหาของจริงอย่างนี้”

จะบอกของจริงก็มี แต่ของปลอมเยอะ นี่ไง ท่านบอกว่า ถ้าหลวงปู่มันอยู่ ท่านก็จะไปหา หลวงปู่มัน เพราะเป็นพ่อแม่ครูจารย์ที่ไว้เนื้อเชื่อใจ สิ่งที่ไว้เนื้อเชื่อใจลงใจ เราจะไปหาท่าน

สิ่งที่เลวทรามหยาบช้า เราไม่ไปหรอก ยิ่งไปบอกมันนะ สามวาสองศอก มันชักไปข้าง นอกเลย มันชักไปนู่น ดวงจันทร์ ดาวอังคาร พระอาทิตย์ ไปนู่นนะ แต่ความจริงไม่ใช่ เข้ามา ภาวนาสวะ เข้ามาในภพของใจ นี่พูดถึงถ้าคนภาวนาเข้าไปแล้ว

นี่ไง ถ้ากรรมมันเกิด ธรรมมันเกิดคืออำนาจวาสนา แต่ถ้าส่วนใหญ่แล้วมันไม่เกิด ส่วนใหญ่สงบก็ไม่สงบ สงบแล้วก็ไม่รู้ไม่เข้าใจว่าสงบเป็นอย่างไร “ไ้มันคืออะไรคะ ไ้มันคืออะไรคะ ไ้มันก็คือหัวใจสิคะ หัวใจของเราที่เราค้นหาสิคะ”

เราประพฤติปฏิบัติของเราถ้ามันเป็นความจริงๆ ขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ที่นี้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์ใน หัวใจของสัตว์โลก จิตนี้เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ มันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ ปรารถนาหรือ สัตว์ชนสัตว์หรือสัตว์ในหัวใจของคนใจ

ในสมัยปัจจุบันนี้ทางเศรษฐกิจมันมีผล คนที่ร่ำรวย คนที่มีเศรษฐกิจดีนะ เขาเก็บร่างเขา แข็งแข็งไว้เพื่อที่จะฟื้นขึ้นมาอีก นี่เวลาเขาคิดทางโลก วิทยาศาสตร์คิดกันแบบนี้

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ ปรารถนาหรือสัตว์ชนสัตว์คือหรือสัตว์ชนสัตว์ใน หัวใจของคน หัวใจที่มันทุกข์มันยาก หัวใจที่มันบีบคั้น หัวใจที่มันลำบากลำบากนี้ ถ้ามันมีสัจจะ มีความจริงขึ้นมา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญาขึ้นมา เวลามันภาวนาขึ้นไป พอจิตเข้ามาสงบระงับ เข้ามายกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นสู่วิปัสสนาถ้าพิจารณาในเรื่องร่างกายของตน ในเรื่องสติปัญญา ๔ มันพิจารณาของมันไป บุคคล ๔ คู่ใจ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล บุคคล ๔ คู่มันพัฒนาขึ้นไป นี่ถ้า

มรรคผลขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างนี้ ไม่ใช่เก็บร่างกายนี้ไปแช่แข็งไว้ เดี่ยววิทยาศาสตร์มันเจริญจะทำให้เราฟื้นขึ้นมาอีกนะ

แต่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่ใช่ เป็นเรื่องสัจจะเป็นเรื่องความจริง ในภายใน เพราะว่าสิ่งที่เกิด ใครมาเกิด เวลาเกิดขึ้นมา เราเกิดจากพ่อจากแม่ แต่ถ้าประพฤติปฏิบัติไป บุญเพนิวาสนุสติญาณ เกิดจากอดีตชาติไป เกิดจากเวรจากกรรมของตน คนทำเวรทำกรรมมาอย่างไรมันเกิดมาอย่างไร แต่ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมา มันพิจารณาด้วย วิปัสสนาขึ้นมา นี่ธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นแบบนี้ ที่ร้อยสัตว์พันสัตว์ ร้อย สัตว์พันสัตว์อย่างนี้ ไม่ใช่ไปแช่แข็งไว้แล้วรอวิทยาศาสตร์ รอเทคโนโลยีมันเจริญ แล้วจะฟื้น ขึ้นมาใหม่ไหม มันจะฟื้นไปไหน พอมันตาย จิตมันก็เสวยสภาพเสวยชาติไปแล้ว ใช้นี่มันก็เศษทิ้งไว้ นั้นแหละ

แต่ถ้าความจริงๆ เราพิจารณาของเรา ถ้าคนที่มีอำนาจวาสนานะ ถ้าคนมีอำนาจวาสนา พระพุทธศาสนานี้ประเสริฐมาก แต่พระพุทธศาสนามีโลกกับธรรม โลกคือโลกสังคม สังคม มนุษย์เราในเรื่องโลก เรื่องโลกคือให้มีเมตตาต่อกัน มีการอนุเคราะห์ต่อกัน มีน้ำใจต่อกัน นี่เรื่อง โลกๆ แต่ถ้าเรื่องธรรม เรื่องธรรมมันเป็นเรื่องปัจเจก ตั้ง สันติภูมิไว้ในใจของตน เฉพาะตน รู้ จำเพาะตน

แต่เขาบอกจำเพาะตนแล้วพูดให้ใครฟังไม่ได้

ได้ รู้เฉพาะตน เพราะหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านพิจารณา ท่านแก้ไขลูกศิษย์ลูกหามา ทำไมจะแก้ไม่ได้ แก้ได้ แต่แก้ได้คนที่มีวุฒิภาวะขึ้นมาสูงส่งขึ้นมาฟังแล้วเข้าใจได้ ฟังแล้วเข้าใจ ได้ แล้วไม่ใช่ฟังแล้วเข้าใจได้ จิตใจมันสูงส่งขึ้นมามันพิจารณาของมัน มันละทิ้งกิเลสอย่าง หยิบๆ ขึ้นมาแล้ว มันต้องการธรรมะที่ละเอียด ละเอียดลึกซึ้ง ละเอียดที่สุด มันหาผู้รู้จริงที่ พยายามจะชักนำที่จะโน้มน้าวไปมันหาได้ยาก สิ่งนี้มันหาได้ยากมาก หาได้ยาก ยากที่ไหน ยากเพราะครูบาอาจารย์ที่ท่านประพฤติปฏิบัติไ้

หลวงปู่มั่นท่านพูดเอง “จิตนี้แก้ยากนะ จิตนี้แก้ยากนะ ให้พระประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ผู้ เฒ่าจะแก้วะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ”

เพราะผู้เฒ่าจะแก้ ผู้เฒ่าฝึกหัดมา ผู้เฒ่าปฏิบัติมา ผู้เฒ่าไปค้นคว้ามา ไปในพม่า ไปในลาว ไปทั่ว หลวงปู่มั่นอุทิศไปทั่ว เพราะอะไร เพราะต้องการให้คนขึ้นมา ให้คนแก้ไข มันหาไม่ได้หาไม่มี ท่านพิสูจน์มาแล้ว ท่านเคยทุกข์เคยยากมาก่อน ท่านเคยลำบากมาก่อน ท่านเคยไม่มีใครสั่งสอนมาก่อน สุดท้ายแล้วท่านก็มาปรึกษากับเจ้าคุณอุบาลีฯ เจ้าคุณอุบาลีฯ เป็นนักปราชญ์ เป็นผู้มีสติปัญญา ปรึกษาทางวิชาการ ทางวิชาการเทียบเคียงกับการประพฤติปฏิบัติของท่าน

แล้วเวลาเอาความจริงของท่าน เวลาท่านไปเทศน์ที่วัดเจติย์หลวง เจ้าคุณอุบาลีฯ เป็นคนพูดเองว่าหลวงปู่มั่นท่านเทศน์มุตโตทัยฯ มุตโตทัยคือในหัวใจของมนุษย์ นี่ท่านพูดเอง เรื่องของเราทั้งนั้นเลย เรื่องกิเลสตัณหา เรื่องความทุกข์ความยากในใจของเรา เราไม่รู้ แต่ท่านมาบอก

หลวงปู่มั่นท่านบอกท่านแจกท่านแจงของท่าน นั่นเพราะหลวงปู่มั่นท่านทำในใจของท่านสำเร็จแล้ว ท่านทำใจของท่านสมบูรณ์แบบแล้ว แต่ก่อนที่จะสมบูรณ์แบบนี้มันได้ผ่านวิกฤติมาขนาดไหน มันไปหาคนคอยชี้แนะก็ได้ ใครก็ได้ ทุกข์ยากทั้งนั้น ท่านถึงเตือนให้ประพฤติปฏิบัติมานะ พระหนุ่มเณรน้อยให้ชวนชวายมา ถ้ามันมีปัญหา ผู้เฒ่าจะแก้วะ ผู้เฒ่าจะแก้วะ แก้จิตแก้ยากนะ หาคนแก้ไม่ได้นะ หาคนแก้ไม่ได้เพราะท่านหามาแล้ว

แต่เดี๋ยวนี้สัพเพเหระ ปฏิบัติกันนอกคอก ปฏิบัติกันตามกิเลสที่มันชี้แนะ ปฏิบัติตามความเห็นของตน แล้วก็ว่าปัญญามาก ปัญญาใหญ่ นี่ไง เวลาศาสนาเสื่อม เสื่อมที่ไหน

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกศาสนาเสื่อม เสื่อมที่พระนี่ ถ้าพระเข้มแข็งพระมีศีลจะมีความจริงขึ้นมาจะเข้มแข็ง ถ้าพระมันเหลวไหล พระมันไม่เอาไหน มันก็เสื่อมที่นี้แหละ แล้วสังคมชาวพุทธๆ เรา “อู๊ย! ศาสนาแห่งชาติฯ”

หลวงตาท่านบอก ศาสนาแห่งชาติ

ชาวพุทธเราพยายามประพฤติปฏิบัติ ชาวพุทธเราทำตัวที่ดี ใครก็ทำลายเราไม่ได้ ใครจะโจมตีทำลายขนาดไหนมันอยู่ข้างนอก ทำลายเราไม่ได้ แต่ถ้าทำลายจากภายใน แล้วกิเลสมันก็จะทำลายจากภายใน ทำลายให้จิตใจนั้นอ่อนแอ ทำลายให้จิตใจนั้นมักมาก จิตใจนั้นมักง่าย จิตใจนั้นอยากใหญ่ด้วยกิเลสตัณหาความทะยานอยากเหยียบย่ำทำลายคนอื่น กิเลสมัน

เหยียบย่ำทำลายหัวใจของตน แล้วยังเหยียบย่ำทำลายคนอื่นแล้วพยายามจะตั้งตนให้เป็น
ศาสดา พยายามจะตั้งตนให้คนนับหน้าถือตา พยายามจะตั้งตนให้คนยอมรับ ก็เลยมันทำลาย
ทั้งนั้น ศาสนาประจำชาติ

ศาสนาประจำหัวใจ หัวใจเป็นพุทธะ หัวใจที่มีคุณธรรม มันละเอียดลึกซึ้ง แล้วถ้ามัน
เป็นกรรมของสัตว์ มันก็อยู่ที่สัตว์คือด้านอย่างนั้น แต่ถ้าสัตว์ที่เป็นสัตว์ประเสริฐ เป็นสัตว์
อาชาไนย สัตว์อาชาไนยเขาแสวงหา แสวงหาสิ่งจะแสวงหาความจริง ถึงเราจะทำไม่ได้ เราก็
สาธกกับผู้ที่เราทำได้ ถ้าเรามีสติปัญญา เราเป็นสัตว์อาชาไนย เราต้องเลือก เป็นสัตว์อาชาไนย
มันจะกินแต่ยอดหญ้า กินแต่ยอดน้ำค้าง มันต้องแสวงหาอาหารที่สัตว์อื่นเขาไม่กินกัน สัตว์อื่น
เขากินได้ทั่ว อย่างใดเขาก็ดำรงชีพเขาได้ สัตว์อาชาไนยมันต้องแสวงหา มันก็ต้องทุกข์ต้องยาก
นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราจะหาความจริงของเรา เราก็ต้องมีสติปัญญาแยกแยะของเราเพื่อเอา
ประโยชน์ของเรา

วันพระ วันนี้วันพระ วันพระ พระผู้ประเสริฐในหัวใจ แล้วหัวใจเราประเสริฐหรือไม่ ถ้ามัน
ประเสริฐ มันประเสริฐด้วยสติ ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญาของตน ไม่ประเสริฐจากที่อื่นหรือ
ประเสริฐจากสติของตน ถ้าสติของตนสมบูรณ์ มันแยกแยะได้ว่าถูกผิด ผิดชอบชั่วดีต้องแยกได้
ถ้าผิดชอบชั่วดีแยกไม่ได้ เราจะเป็นเหยื่อ เพราะความชั่ว ความเห็นแก่ตัว ความยกย่อง ความ
สรรเสริญนิทาน มันจะมาชักนำจิตอ่อนแอนั้นไป ถ้ามีสติสัมปชัญญะมันจะรักษาหัวใจของมัน
ได้ ถ้าสติมันอ่อนแอนั้นจะเป็นเหยื่อของโลก เอวัง